

VIDZEME

CEĻŠ VED AUGŠUP!

**Vidzemes plānošanas reģiona attīstības
programmas 2021-2027
Izstrādes process**

02.03.2021.

VIDZEME

CEĻŠ VED AUGŠUP!

**KAS IR VIDZEMES REĢIONA
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA?**

**KO MĒS VĒLAMIES
SASNIEGT?**

KĀ TO IZDARĪT?

Vidēja termiņa stratēģija – reģiona **IZVĒLES**

Reģiona attīstības **MĒRĶI**

PRIORITĀTES

RĪCĪBAS VIRZIENI/ uzdevumi katrā prioritātē

Sasniedzamie ietekmes **REZULTĀTI**

Indikatīvie **REĢIONĀLAS** nozīmes **PROJEKTI**

Iesaistītās institūcijas

Īstenošanas, **UZRAUDZĪBAS** un novērtēšanas
process

SAGATAVOŠANĀS IZSTRĀDEI

Lēmums par izstrādes uzsākšanu, lēmuma ieviešana TAPIS sistēmā, Konsultatīvās padomes izveide, darba grupu izveide, Esošo plānošanas dokumentu ieviešanas analīze. Konsultācijas par SIVN nepieciešamību

2019.09-2020.03

TEMATISKĀS DARBA GRUPAS

TDG organizēšana piesaistot nozaru specialistus, ministrijas, pašvaldību speciālistus, viedokļu līderus

2020. oktobris-
decembris

AP STRATĒĢISKĀS DAĻAS 1. REDAKCIJA

Stratēģiskās daļas 1. redakcijas izskatīšana KP, AP

2020. gada decembris

2021.februāris

2020. gads

2021.janvāris

ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE

Esošās situācijas analīzē tiek ietverts darbs ar informācijas analīzi par reģiona teritorijas resursiem, attīstības tendencēm

STRATĒĢISKĀS DAĻAS IZSTRĀDE

Balstoties uz esošās situācijas analīzi, definēti vidēja termiņa mērķi, prioritātes, rīcību virzieni

AP STRATĒĢISKĀS DAĻAS 1. RED. PUBLISKĀ APSPRIEŠANA

VPR AP lēmums par attīstības programmas stratēģiskās daļas nodošanu publiskajai apspriešanai.

VPR AP izstrādes ietvars

- ❑ Latvija 2030
- ❑ NAP 2027 noteiktos mērķus un prioritātes
- ❑ Dienaskārtība 2030 - 17 IAM, apakšmērķi
- ❑ VPR IAS 2030;
- ❑ VPR IAS2030 un AP2020 vidusposma izvērtējums;
- ❑ ES fondu Darbības programma 2021-2027 (*izstrādē*)
  - Taisnīgas pārkārtošanas plāns (TPF) (*izstrādē*)
  - Atveseļošanās un nosturības mehānisma plāns (*izstrādē*)
- ❑ Nozaru politikas pamatnostādnes;
- ❑ VARAM konceptuālajā ziņojumā «Par administratīvo reģionu izveidi» iekļautajiem priekšlikumi (*izstrādē*)
- ❑ Esošā situāciju reģionā, tendences

JAU ŠOBRĪD IR NEPIECIEŠAMS DOMĀT PAR TO, KĀ LIETAS,
NORISES, SAJŪTAS MAINĪSIES 7 (UN NE TIKAI) GADU LAIKĀ

KAS NOTIEK PASAULĒ, KAS
MAINĀS, KURP IET?

SAPRAST UN NOVĒRTĒT
SCENĀRIJUS, PĀRNEST TOS UZ
VIDZEMI

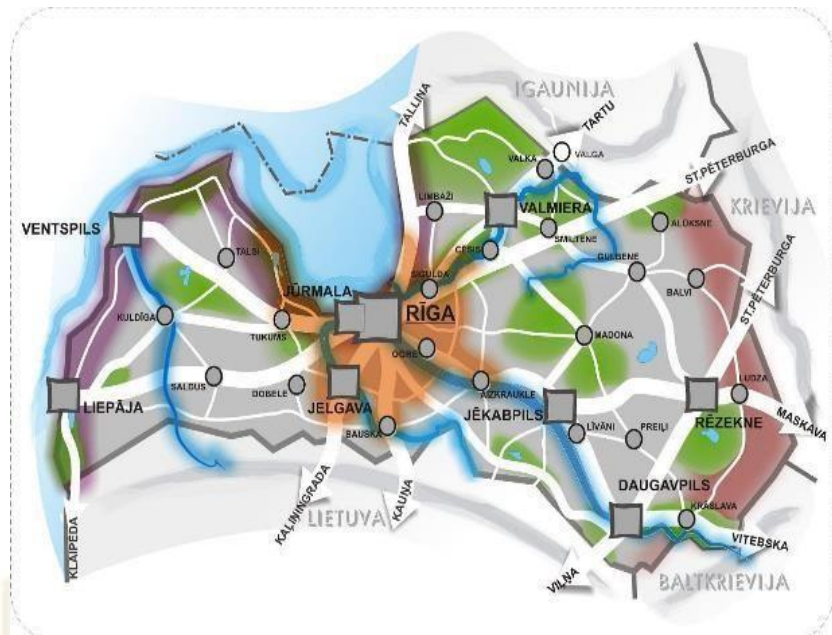

LAI AKTUĀLAIS ŠODIEN IR ARĪ
AKTUĀLS ARĪ RĪTDIEN

VPR AP izstrāde mērķis

NOTEIKT vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopumu VPR ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2014.-2030.gadam izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai,

Latvija 2030 – Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.gadam

Stratēģiskais ietvars saglabājas (2030)

Reģiona vīzija 2030
Stratēģiskie mērķi (3)
Prioritātes (6)

	Ilgtermiņa prioritātes
CILVĒKS	IAS1. Kvalitatīva, pieejama un daudzpusīga izglītība
	IAS2: Sociālā drošība un veselība
EKONOMIKA	IAS3: Ilgtspējīgas uzņēmējdarbības un inovāciju vide
	IAS4: Ilgtspējīga ekonomika
TERITORIJA	IAS5: Sasniedzams reģions
	IAS6: Vietu pievilcība

❑ **Detalizēt** Reģionālās politikas pamatnostādņu 2021.-2027.gadam galvenos tematiskos virzienus ieguldījumu plānošanā:

- Reģionālās ekonomikas attīstība, t.sk. teritorijas specializācija uzņēmējdarbībā;
- Pakalpojumu efektivitātes uzlabošana;
- Plānošanas reģionu un pašvaldību administrācijas kapacitātes celšana

❑ **Sniegt redzējumu** par iespējamajiem reģionālajiem projektiem atbilstoši Reģionālās politikas pamatnostādņēs 2021.-2027.gadam paredzētajam īpatsvaram (30%) investīciju finansējuma novirzīt uz rezultātiem **balstītu reģionālā mēroga projektu īstenošanai.**

- ❑ **Sniegt redzējumu** par viedajiem risinājumiem reģionā un reģionālās inovācijas, zināšanu un tehnoloģiju pārneses platformas izveidi un attīstību - katrā plānošanas reģionā pilotprojekta veidā tiks ieviests jauna veida pakalpojums
- ❑ **Papildu nosacījumi**, kas izriet no ES fondu darbības programmas iestrādēm, jānosaka **funkcionālās pilsētu teritorijas**, balstoties uz vienotu definīciju – nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centri (pēc Latvija 2030) un to apkārtējās teritorijas.

2020. GADA OKTOBRĪ- DECEMBRĪ

- **Teritorijas telpiskā attīstība** t.sk. sasniedzamība, transports, kultūras un dabas mantojums, ainavas, sabiedrības līdzdalība, kopienas, remigrācija – **29. OKTOBRĪ**
- **Ilgspējīga uzņēmējdarbības un inovāciju vide**, darba tirgus prasmju un uzņēmējspēju attīstība, cilvēkkapitāls – **5. NOVEMBRĪ** ;
- **Ilgspējīga ekonomika**, atkritumu apsaimniekošana, klimata pārmaiņu adaptācijas pasākumi – **25. NOVEMBRĪ**
- **Sociālā drošība un veselība** t.sk. pakalpojumu pieejamība, organizācija, veselīgs dzīvesveids, iespēju vienlīdzība – **17. DECEMBRĪ**

MEKLĒJĀM ATBILDES

- Kas ir Vidzemes unikalitāte
- Kādi ir izaicinājumi, vajadzības, lai 2027. gadā mēs nokļūtu daudz labākā Vidzemē
- Uz ko jāfokusējas?
- Kādu gribam redzēt Vidzemi?
- Ar ko tas atšķiras no šodienas?

VIDZEME

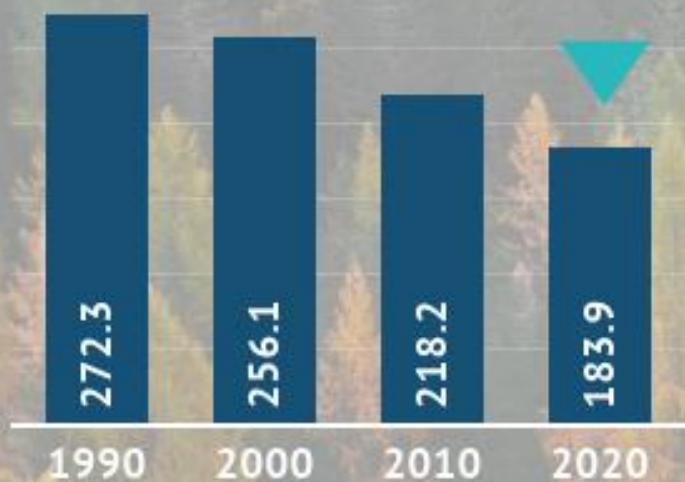
CEĻŠ VED AUGŠUP!

VIDZEME ŠODIEN

REĢIONI
LATVIJĀ

VIDZEME

IEDZĪVOTĀJI

Iedzīvotāju skaits, tūkstošos

Pēdējo 30 gadu laikā
iedzīvotāju skaits Vidzemē
samazinājies par trešdaļu

vidējais
vecums **43,3 gadi**

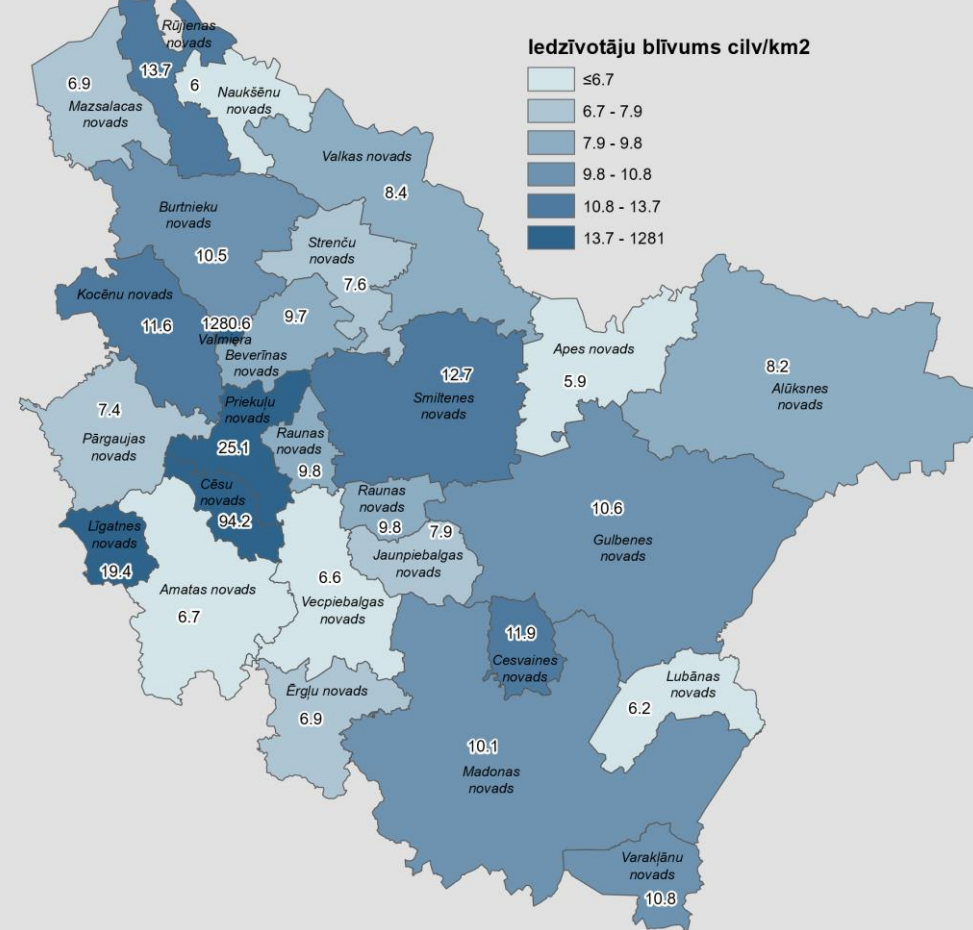
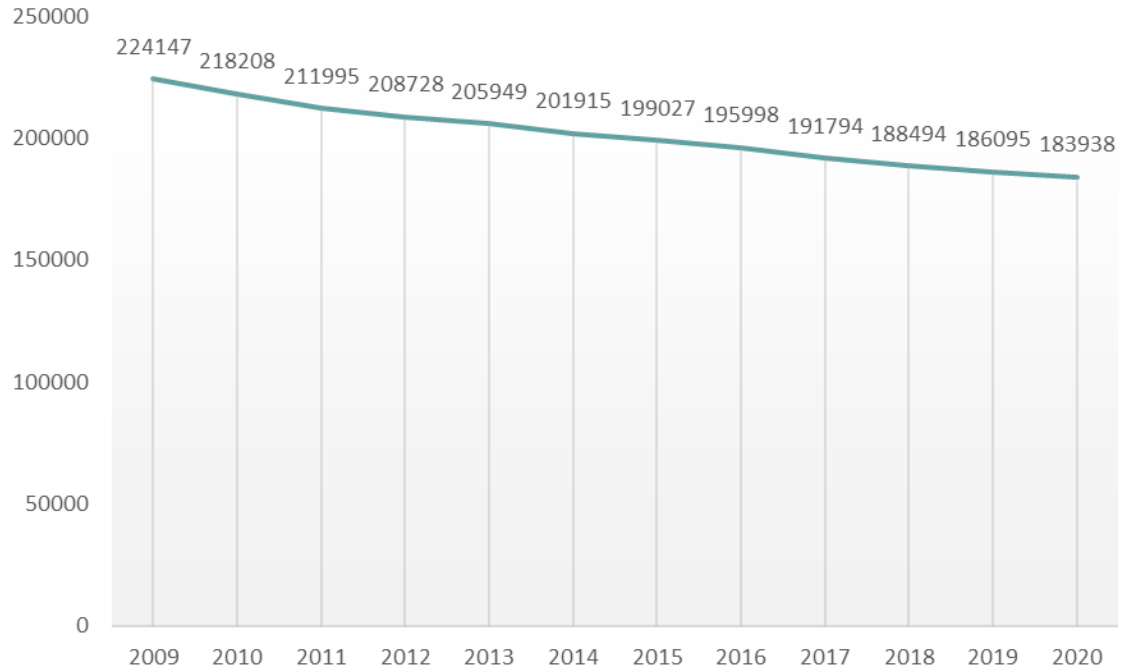
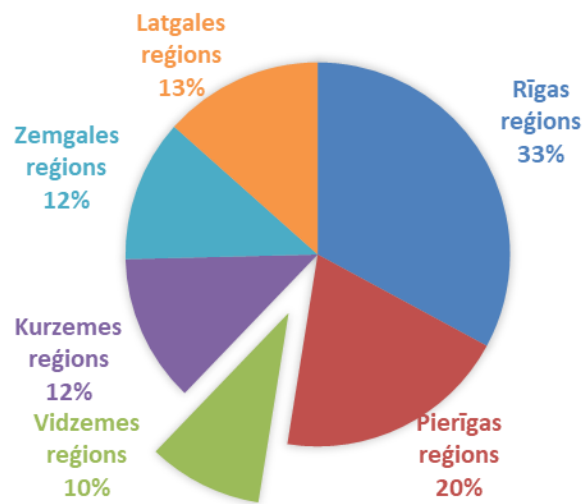
Vidzemē ir visaugstākais
latviešu īpatsvars

Vidzemē ir augstākais vienas
personas mājsaimniecību īpatsvars
Latvijā starp reģioniem

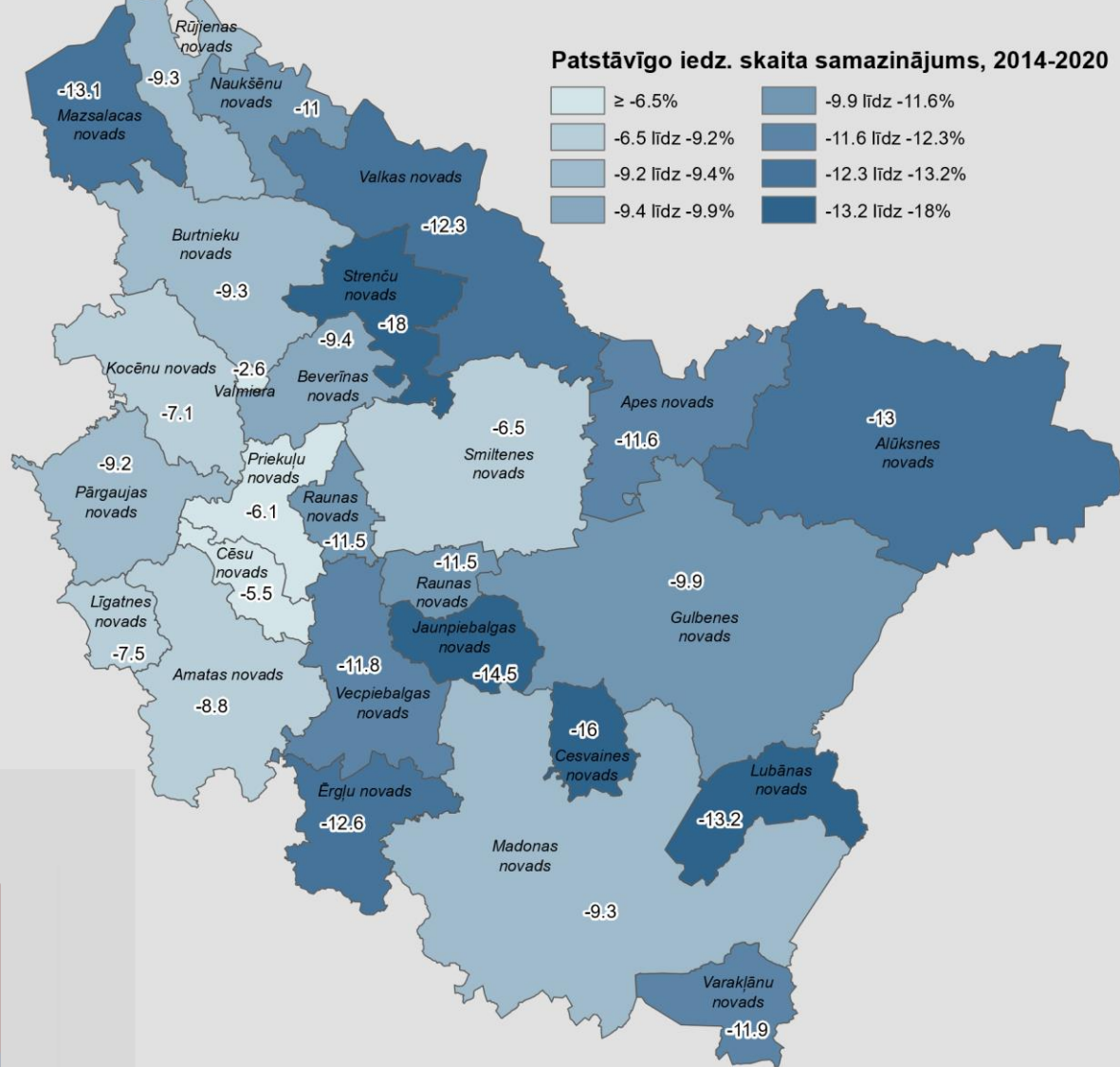
Iedzīvotāji

2009-2020

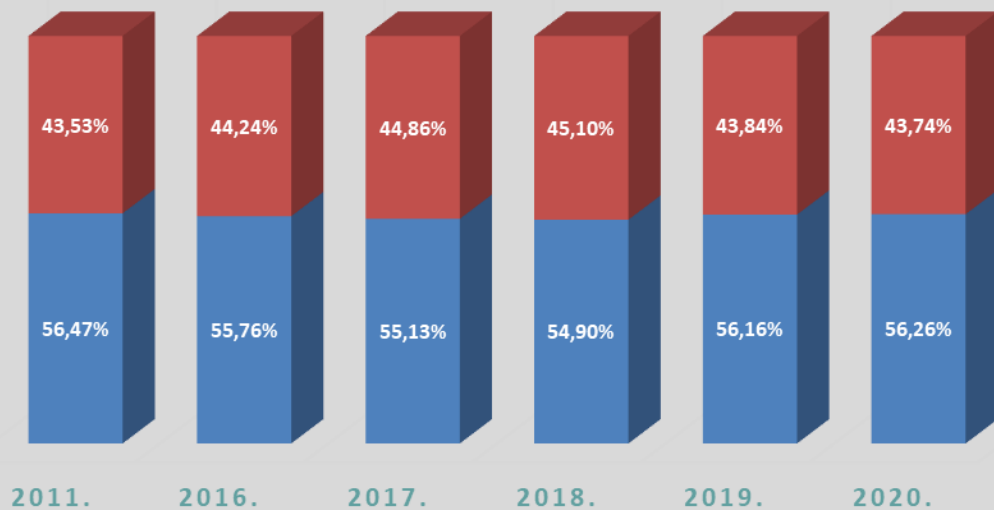

Iedzīvotāji

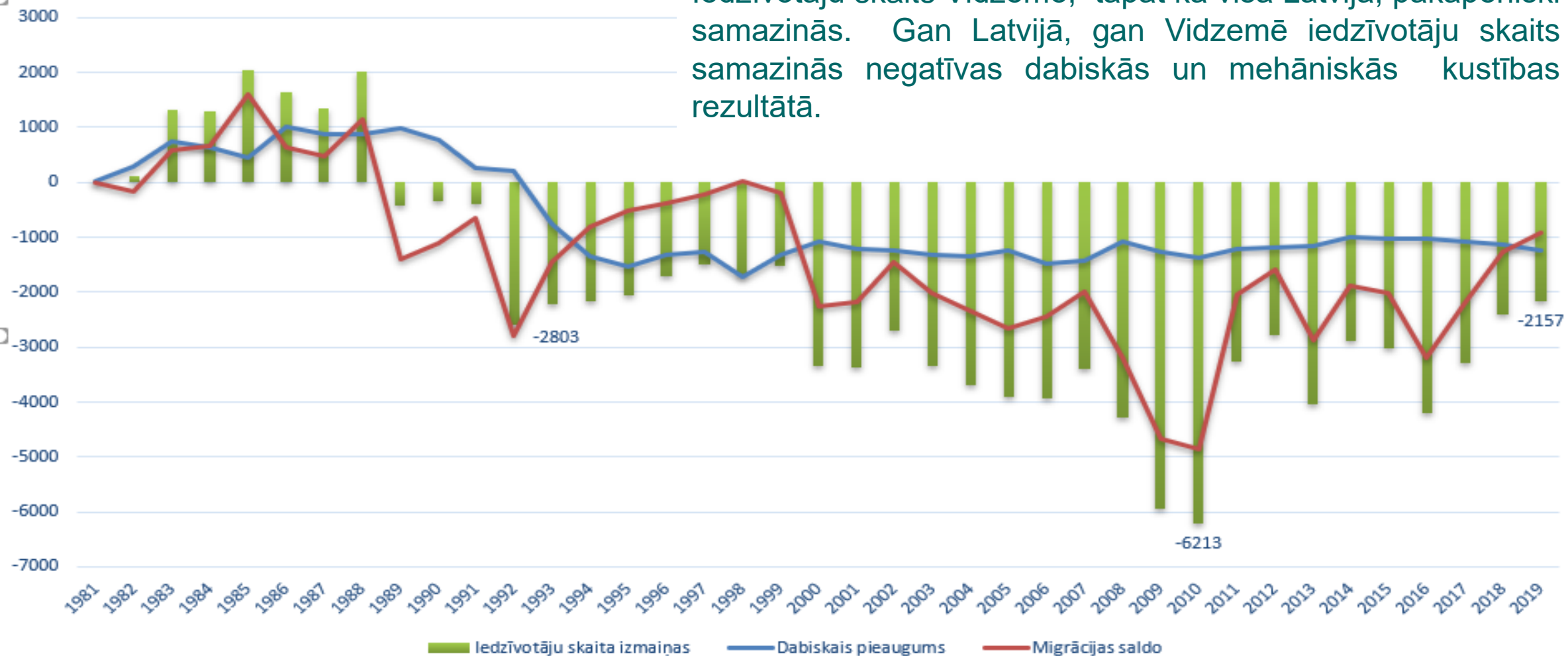
- Laika periodā no 2014. līdz 2020. gadam iedzīvotāju skaita izmaiņas Vidzemes administratīvajās teritorijās ir nevienmērīgas.
- Izteikta iedzīvotāju skaita samazināšanās notiek lauku reģionos un pierobežā.
- Iedzīvotāji pārceļas tuvāk novadu administratīvajiem centriem un lielākajām pilsētām.

■ Pilsētu teritorijas (blīvi apdzīvotas) ■ Lauku teritorijas (reti apdzīvotas)

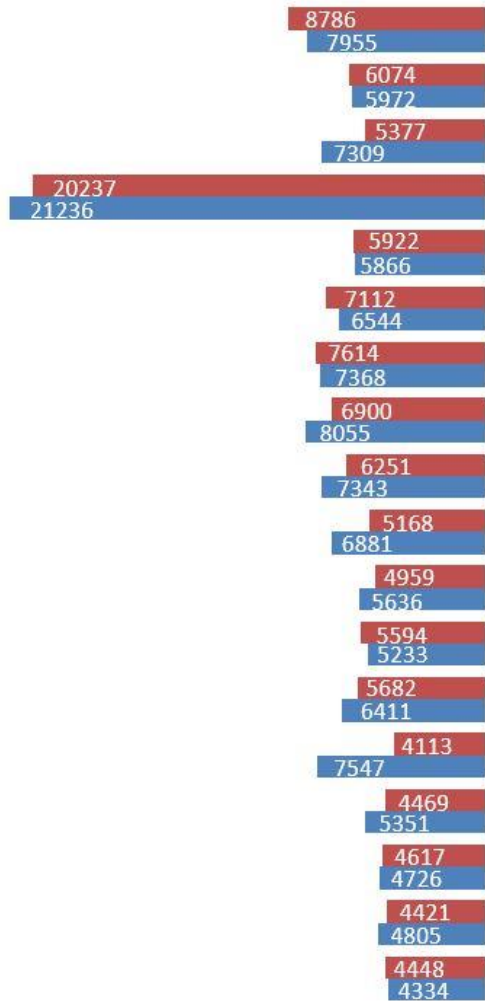

Iedzīvotāju skaits Vidzemē, tāpat kā visā Latvijā, pakāpeniski samazinās. Gan Latvijā, gan Vidzemē iedzīvotāju skaits samazinās negatīvas dabiskās un mehāniskās kustības rezultātā.

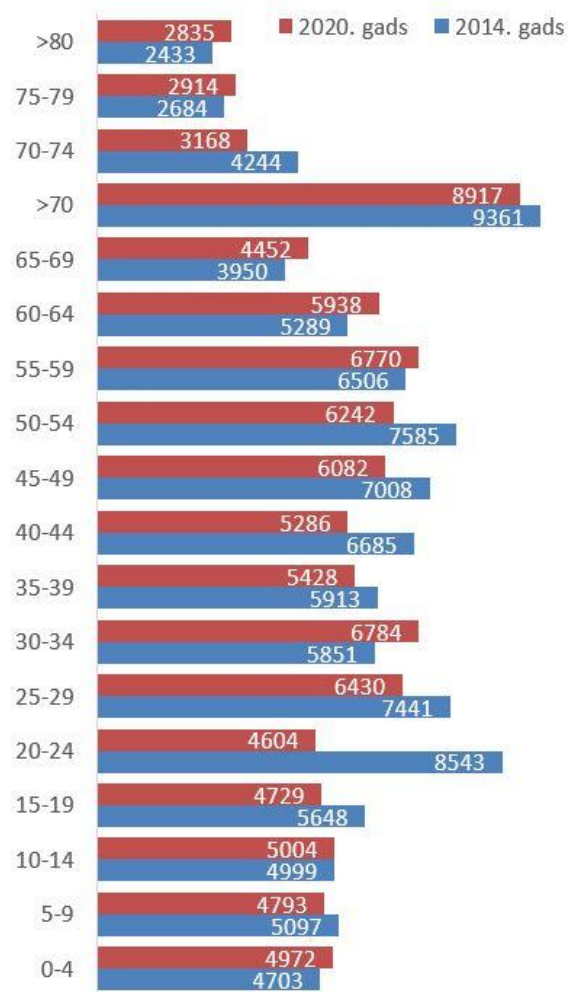

Iedzīvotāji

Vīrieši

Sievietes

VIDZEMES REĢIONS

15,36%

63,15%

21,49%

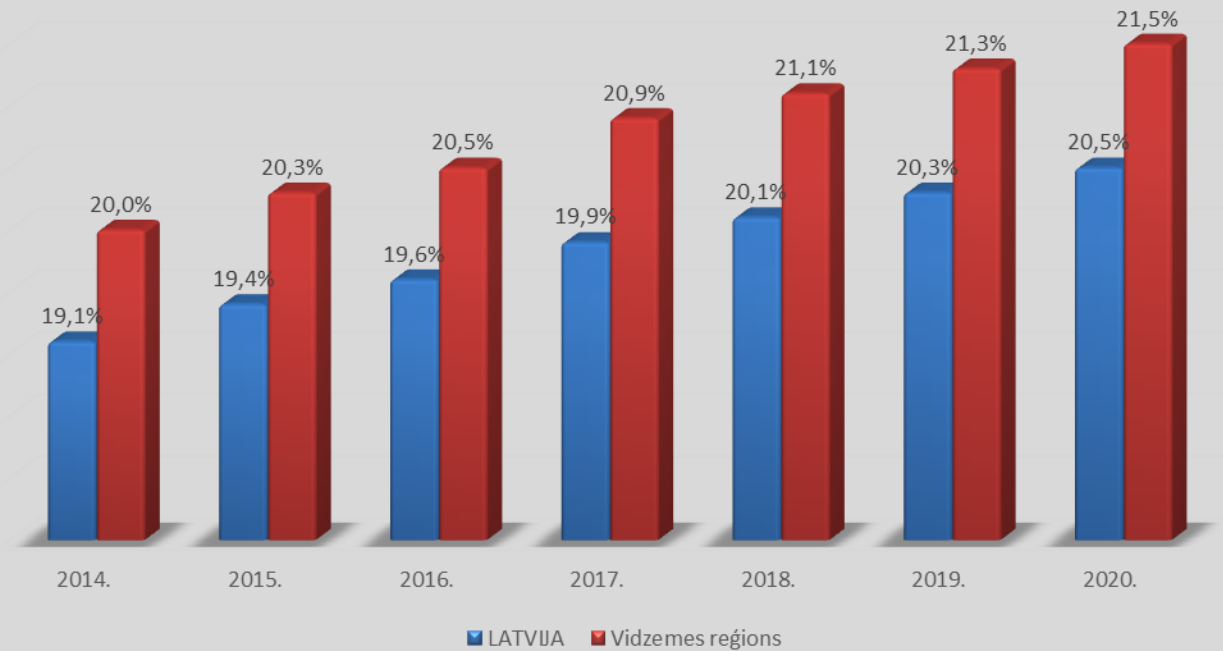
LATVIJA

16,00%

63,50%

20,51%

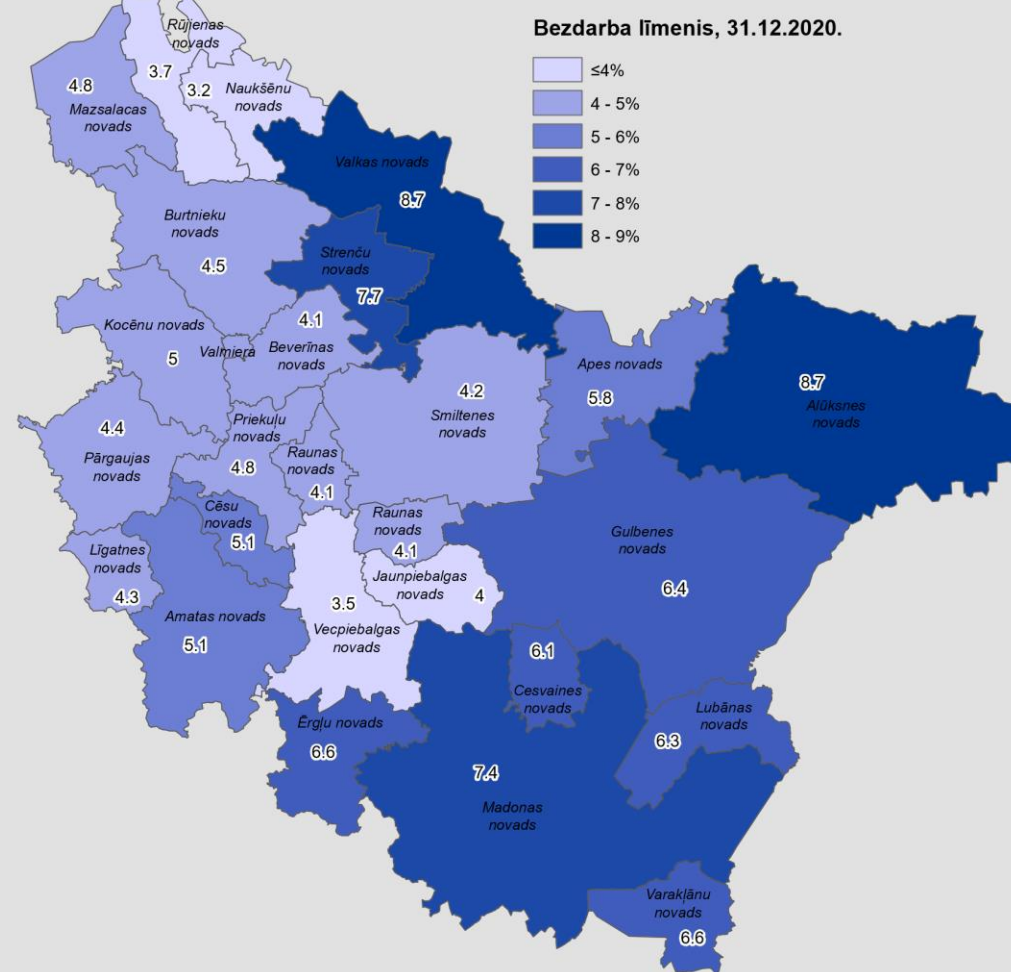
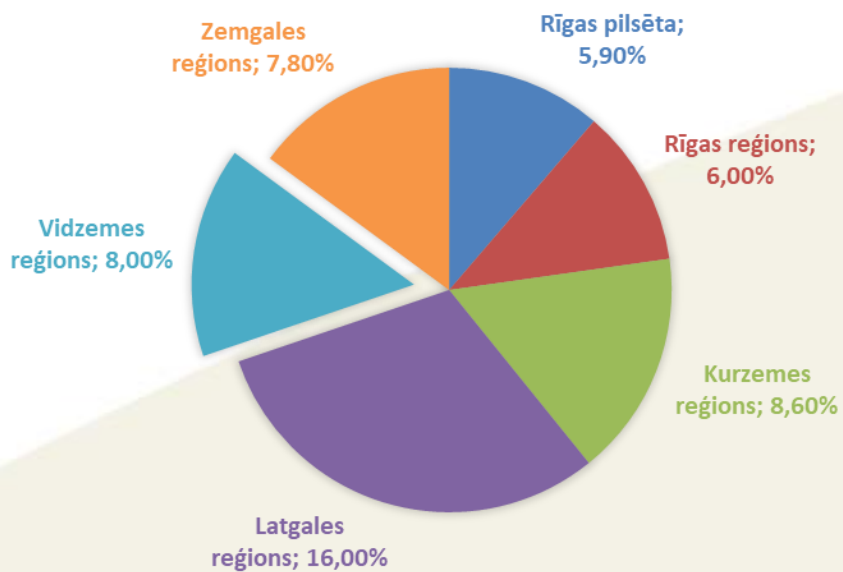
■ līdz 14 ■ 15-64 ■ 65+

Nodarbinātība, bezdarbs

- Bezdarba līmenis valstī un reģionā pēdējos gados ir bijis mainīgs, bet ar tendenci samazināties.
- Visaugstākais bezdarba līmenis bija vērojams 2010. gada sākumā, kad Latvijā bezdarbnieki bija 19,5% no visiem iedzīvotājiem, savukārt Zemgalē – 15,4%

Salīdzinot ar 31.12.2020. uz 31.01.2021. bezdarbs pieaudzis **+0,2%**

VIDZEME

VESELĪBAS PAŠVĒRTĒJUMS

Ļoti laba vai laba, 45 %

Vidēja, 35 %

Slikta vai ļoti
slikta, 20 %

Vidzemē visbiežāk
iedzīvotāji mēdz
neapmeklēt ārstu, lai gan
ir bijusi tāda vajadzība.

Galvenie iemesli –
nevarēja to atļauties,
vēlējās nogaidīt vai pārāk
garas rindas

Tikai 23 % vidzemnieku
patērē augļus vismaz
reizi dienā, kas ir
zemākais rādītājs Latvijā

*iedzīvotāji 16+ gadu vecumā

Nav apmeklējuši zobārstu, lai
gan bija tāda vajadzība, 10 %

Nav apmeklējuši ārstu, lai
gan bija tāda vajadzība, 11 %

Ēd augļus vismaz reizi
dienā, 23 %

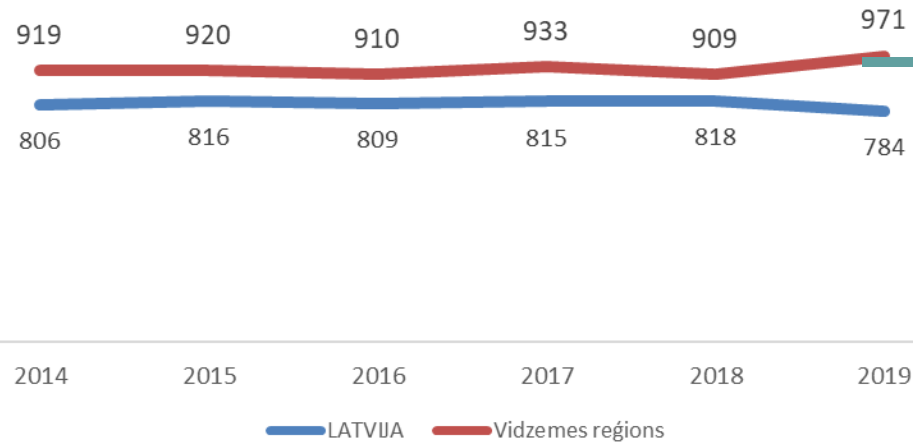
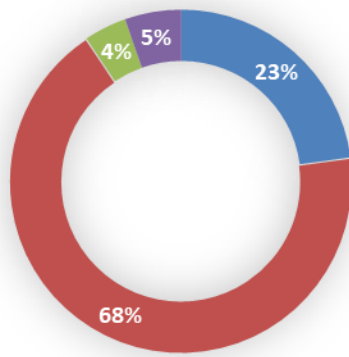

Ēd dārzeņus vismaz
reizi dienā, 37 %

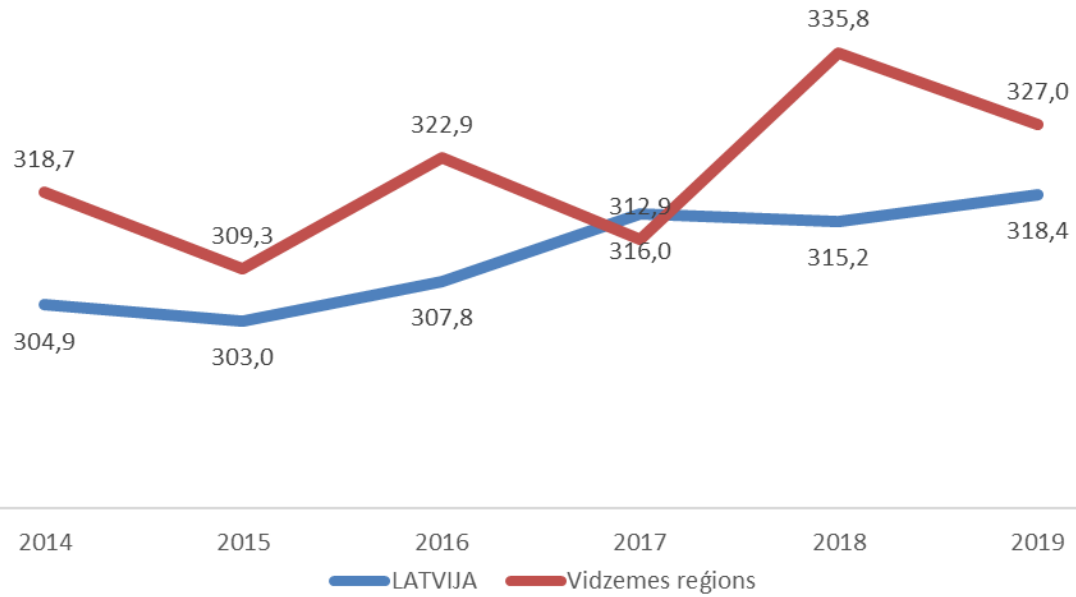

Liekais svars vai
aptaukošanās, 61 %

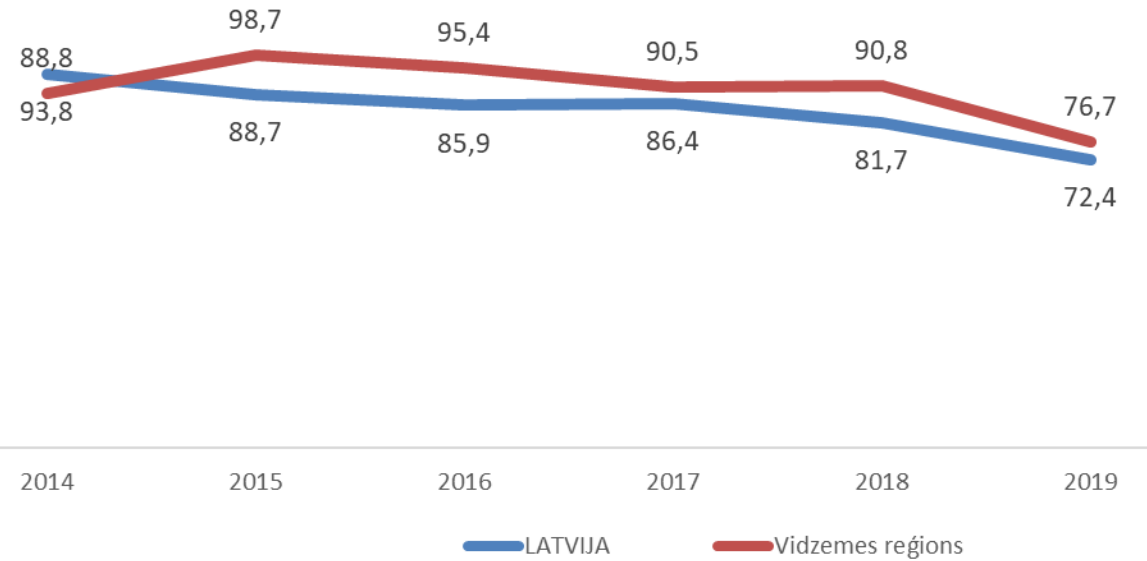
- Audzēji (C00-D48)
- Asinsrites sistēmas slimības (I00-I99)
- Gremošanas sistēmas slimības (K00-K92)
- Ārēji nāves cēloņi (V00-Y98)

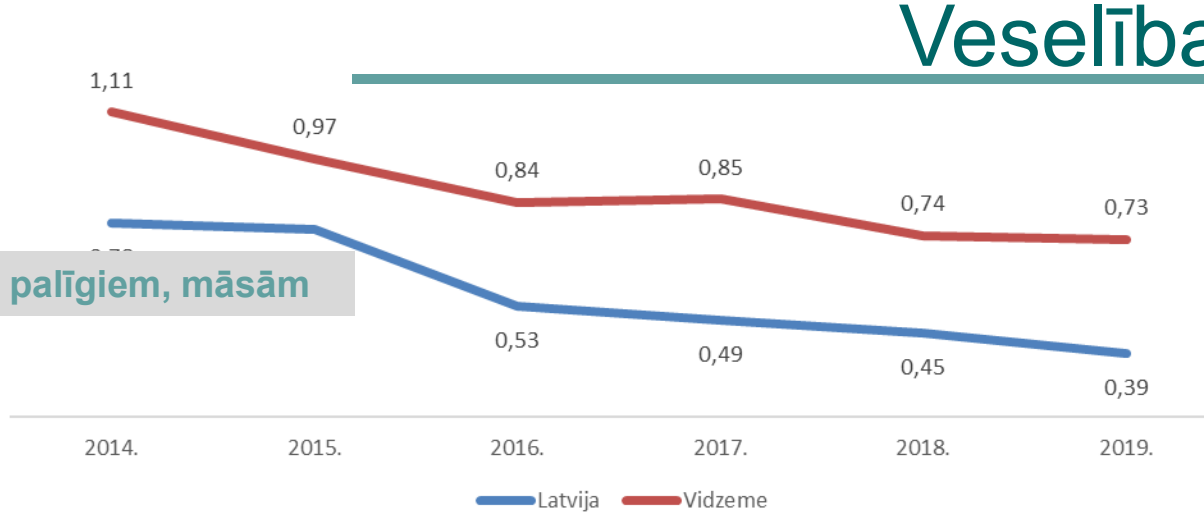
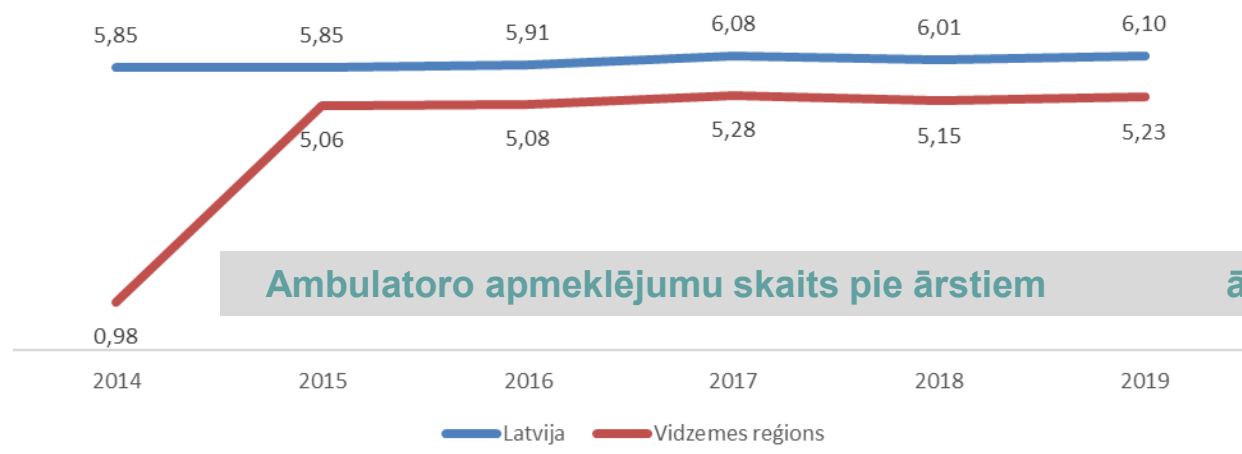
Mirstība no asinsrites sistēmas slimībām uz 100'000 iedzīvotājiem

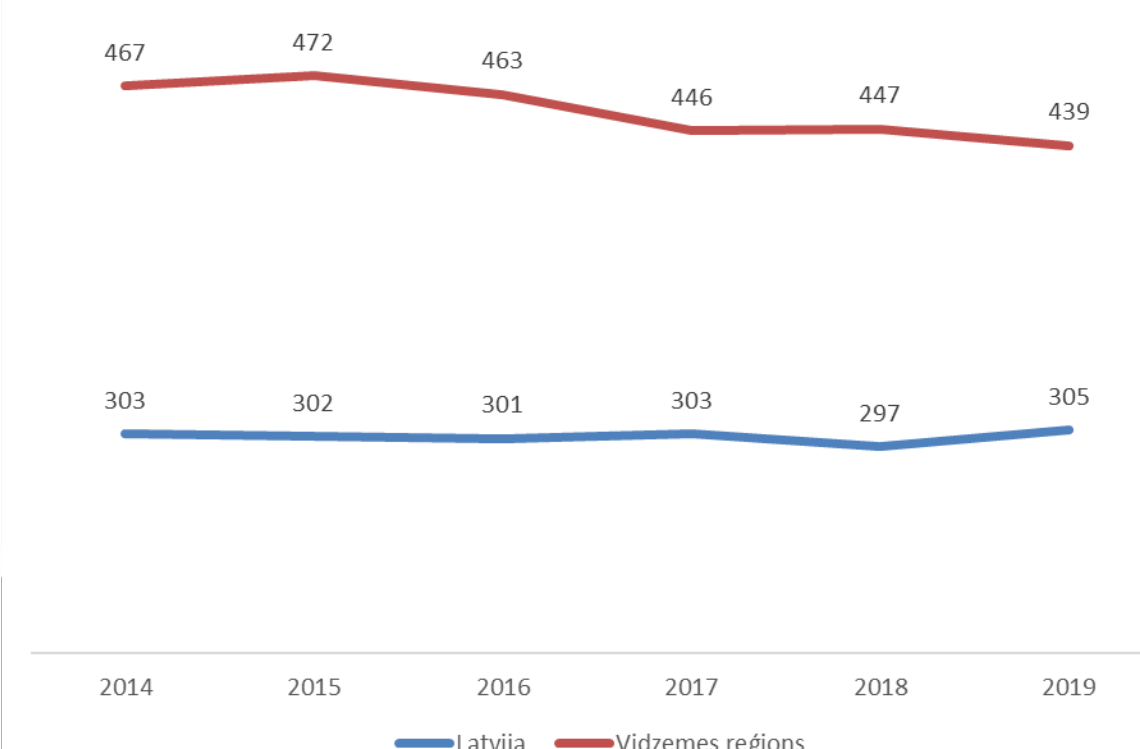
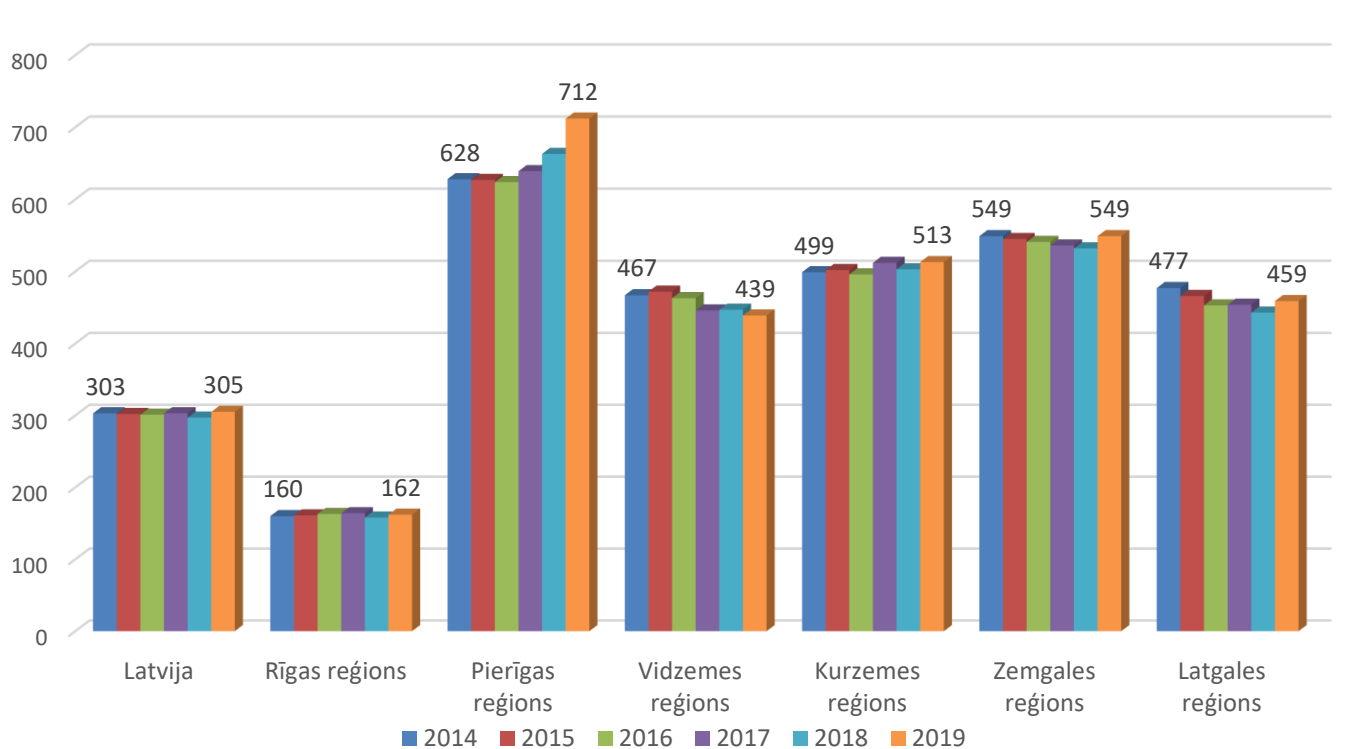
Mirstība no ļaundabīgiem audzējiem uz 100'000 iedzīvotājiem

Mirstība no ārējiem nāves cēloņiem uz 100'000 iedzīvotājiem

Iedzīvotāju skaits uz vienu praktizējošu ārstu visās veselības aprūpes iestādēs

VIDZEME

NABADZĪBA

17 % vidzemnieku norāda, ka nevar atļauties ēst gaļu, putnu gaļu, zivis vai līdzvērtīgu veģetāro ēdienu katru otro dienu.

35 % vidzemnieku ir zem nabadzības riska sliekšņa*.

78 % būtu iespēja saņemt materiālu atbalstu no ģimenes vai draugiem.

92 % būtu iespēja saņemt nemateriālu atbalstu no ģimenes vai draugiem.

10 % nevar atļauties nelielu naudas summu tērēt tikai sev.

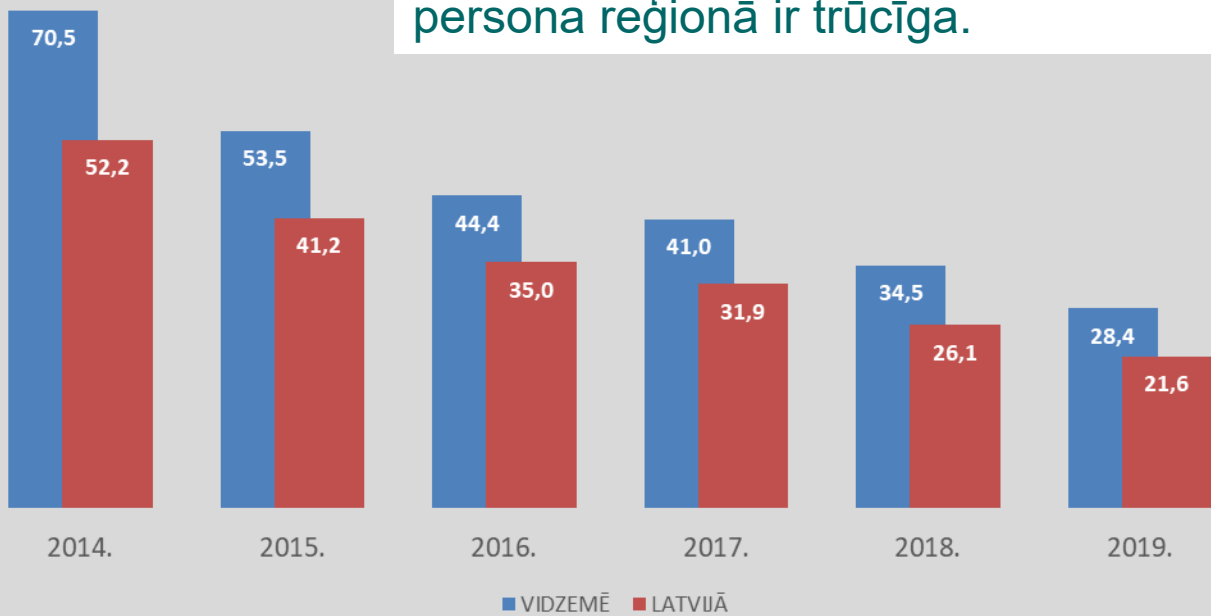
54 % nevar atļauties segt neparedzētus izdevumus.

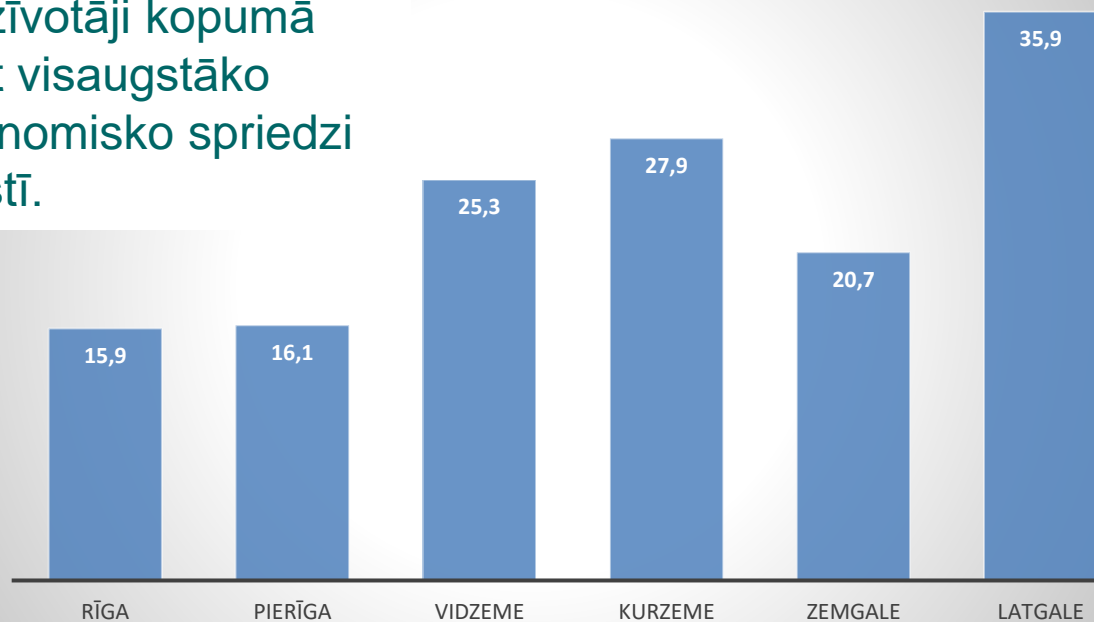
13 % nevar novalkātās drēbes nomainīt pret jaunām.

*attiecas uz visiem iedzīvotājiem,
pārējie rādītāji tikai uz iedzīvotājiem
16+ gadu vecumā

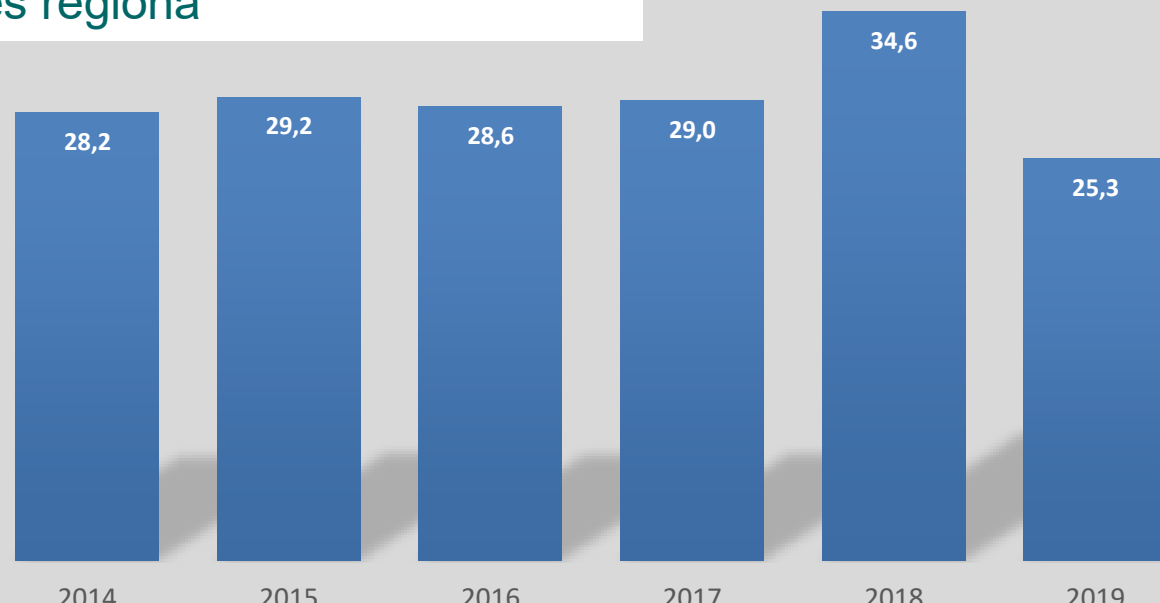
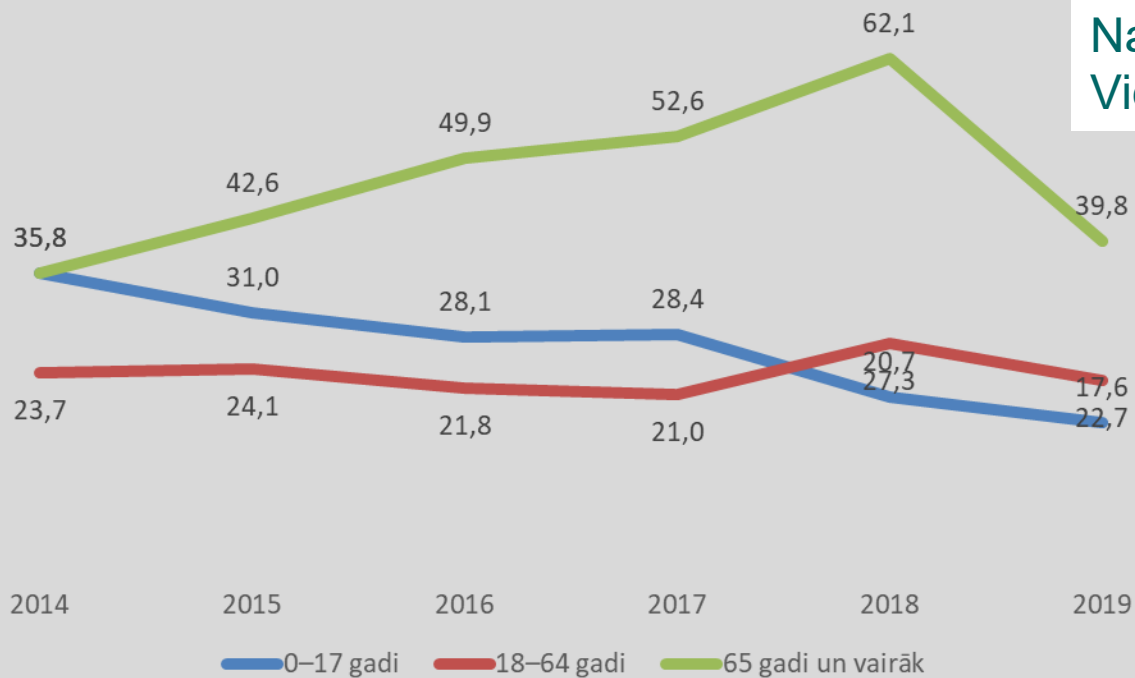
2019.gadā gandrīz katra desmitā persona reģionā ir trūcīga.

Vidzemes reģiona iedzīvotāji kopumā izjūt visaugstāko ekonomisko spriedzi valstī.

Nabadzības risks iedzīvotājiem Vidzemes reģionā

Vidzemē reģistrētie sociālie pakalpojumi

24

Reģistrētie sociālie pakalpojumi	2020
Aprūpe mājās	14
Dienas aprūpes centri	7
Dienas centri	2
Grupu dzīvokļi	3
Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas	33
pieaugušajiem	4
bērniem	
Īslaicīgā sociālā aprūpe	1
Krīzes centri	2
Nakts patversmes	3
Pašvaldības sociālie dienesti	26
Profesionālās rehabilitācijas institūcija	1
Pusceļa mājas	1
Sociālās rehabilitācijas institūcijas	36

[Avots: Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs, 2020]

Deinstitutionalizācijas plans (apstiprināts 2018. gadā)

- ❑ Vajadzību izvērtēšana cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, bērniem ar funkcionāliem traucējumiem;
- ❑ Sabiedrība balstīti sociālie pakalpojumi cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem - **122** (no 433 plānotajiem)
- ❑ Bērni ar funkcionālajiem traucējumiem - **290** (no 500 plānotajiem)
- ❑ Infrastruktūras izveide, lai nodrošinātu sabiedrībā balstītu pakalpojumu sniegšanu pašvaldībās.
Lubānas novadā - izveidots dienas centrs cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem
Naukšēnu novadā – specializētā darbnīca cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem

Amatas, Raunas, Priekuļu, Cēsu, Valkas novados – 2021. gadā

Smiltene, Valmiera, Madona, Alūksne, Gulbene, Kocēni, Mazsalaca, Rūjiena – 2022. gadā

VIDZEME

ATPŪTA UN LABSAJŪTA

8 %

atpūta un kultūra

4 %kafejnīcas un
viesnīcas

Tūrisms - iedzīvotāji 15+ gadu vecumā

Emocionālā labsajūta - iedzīvotāji 16+ gadu vecumā

Vidzemē ir augstākais izdevumu īpatsvars pārtikai, bet ēšanai ārpus mājas tiek tērēti vien 4%

Vidzemnieki vismazāk naudu atvēl ceļojumiem uz ārzemēm – 2019. gadā vidēji viens iedzīvotājs par ārvalstu ceļojumiem maksāja vien 197 eiro.

Vidējais braucienu skaits uz vienu iedzīvotāju 2019. gadā

7

pa Latviju

1

uz ārvalstīm

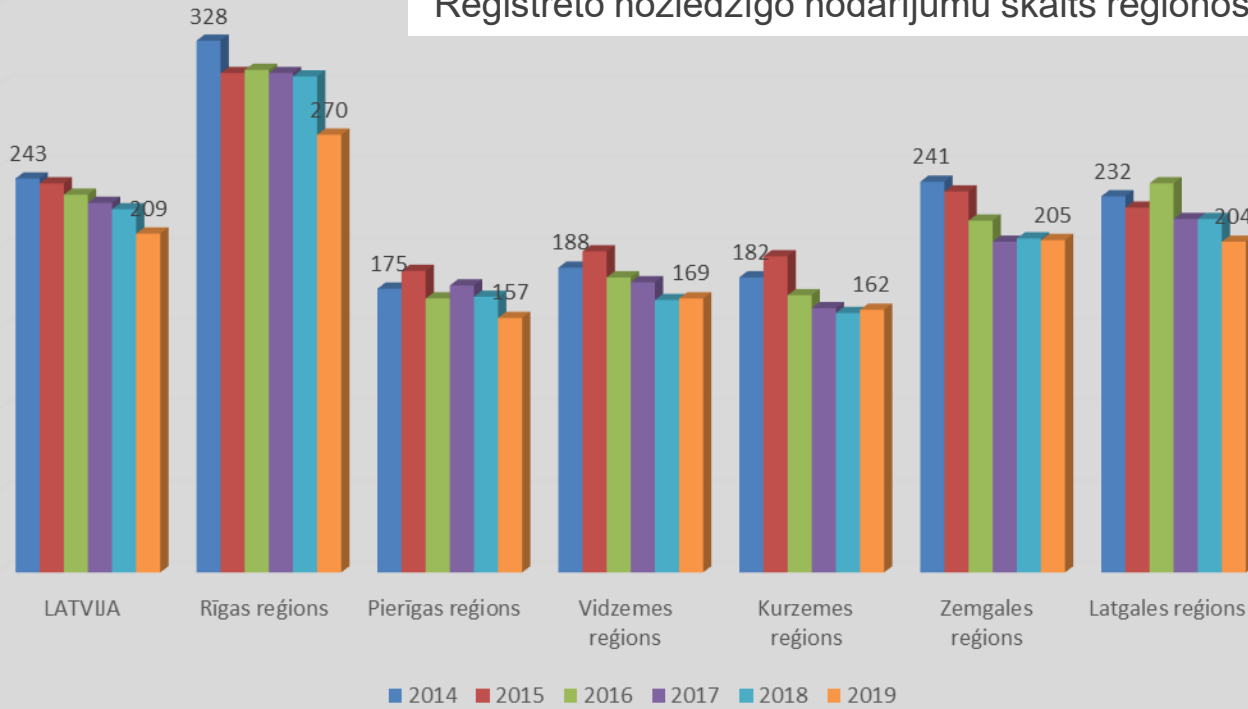
Kā ikdienā jūtas vidzemnieki

visu laiku vai lielākoties

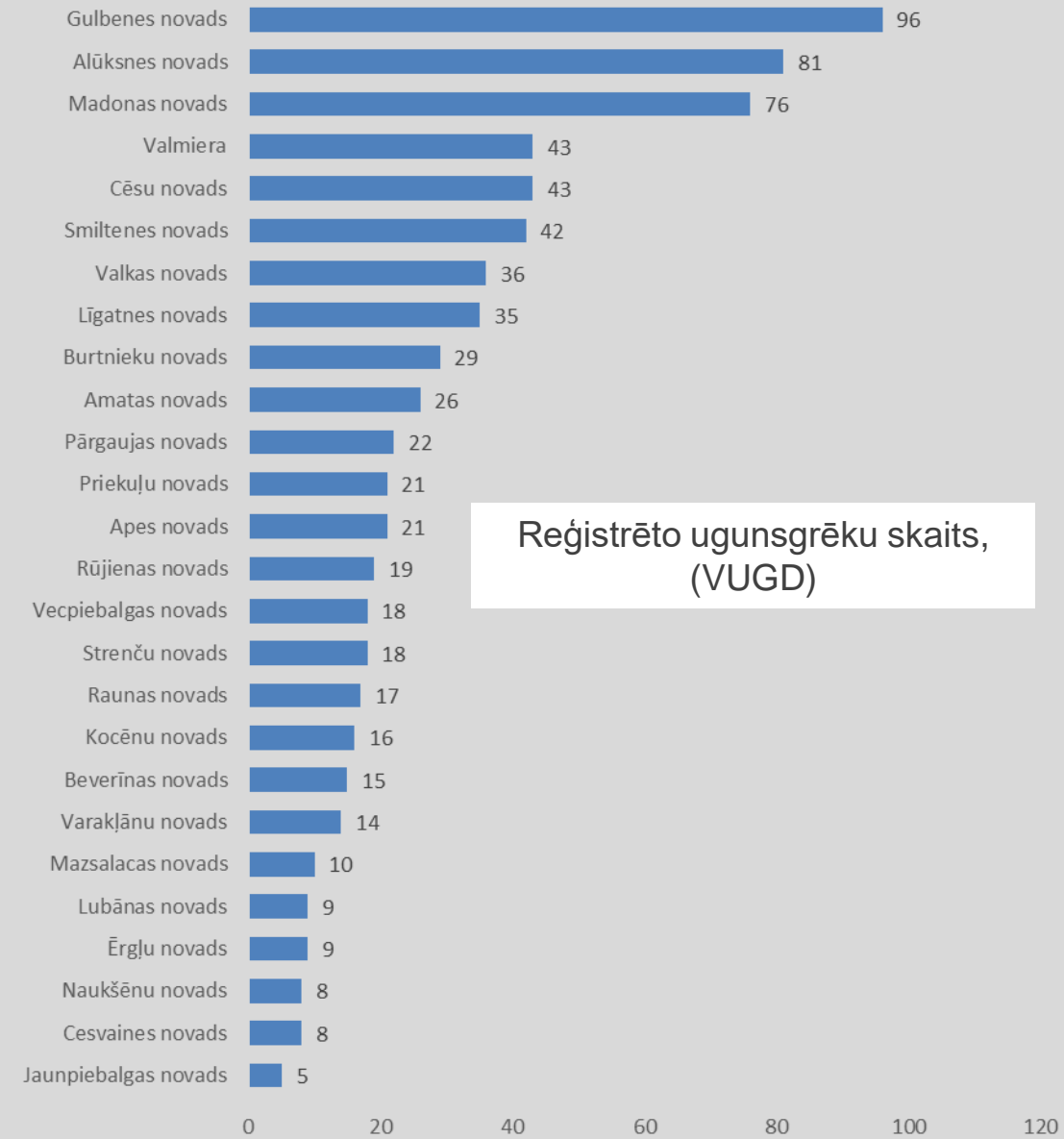
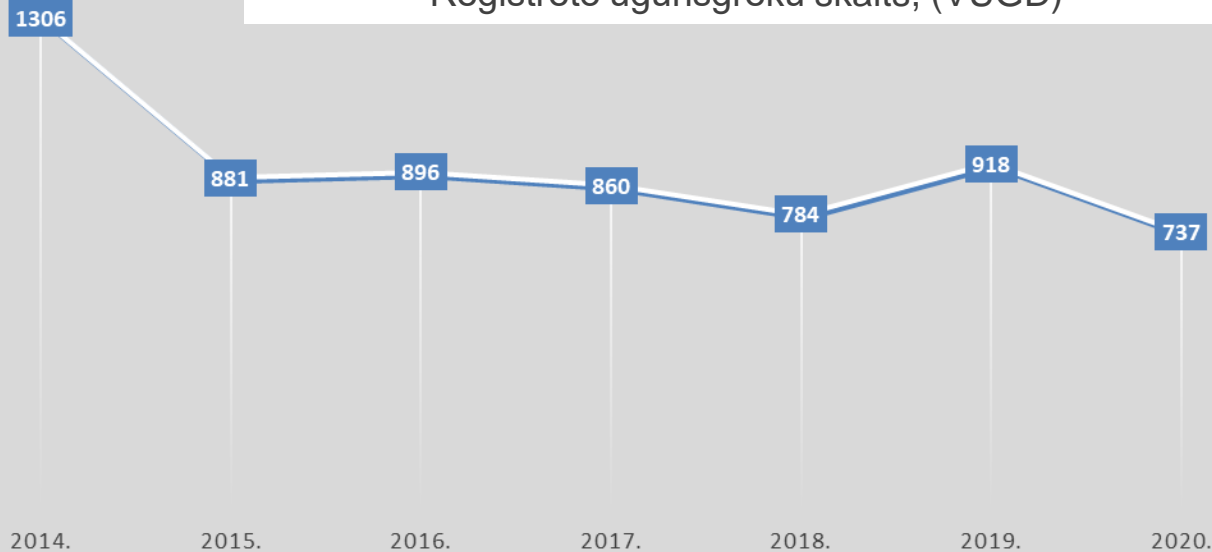
51 % mierīgi**25 %** laimīgi**13 %** nervozi**5 %** vientuļi**3 %** depresīvi

SABIEDRĪBAS DROŠĪBA

Reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits reģionos

Reģistrēto ugunsgrēku skaits, (VUGD)

Reģistrēto ugunsgrēku skaits, (VUGD)

- Ražošanas avāriju riska objekti**
- Transporta riski** – maģistrālais gāzes vads
- Vides apsaimniekošanas rezultātā radītie riski** - gan pazemes ūdeņu piesārņojuma riska teritorijas – vecās sadzīves atkritumu izgāztuves, vecās artēziskās akas, potenciāli piesārņotās teritorijas
- Ugunsbīstamības riska teritorijas**
- Plūdu riska teritorijas**

Plūdu riska teritorijas

Demogrāfiskie izaicinājumi

- ❑ Sabiedrības novecošana, dzimstības samazināšanās palielina pašvaldību konkurenci pēc iedzīvotājiem;
- ❑ Urbanizācijas un iedzīvotāju koncentrācijas rezultātā pastiprinās grūtības sabalansēt pakalpojumu pieejamību un apdzīvotību;
- ❑ Palielinās iedzīvotāju nedrošība par nākotni, iespēju nokļūt līdz pakalpojumiem un tos saņemt;
- ❑ Izteiktāka sabiedrības noslāņošanās

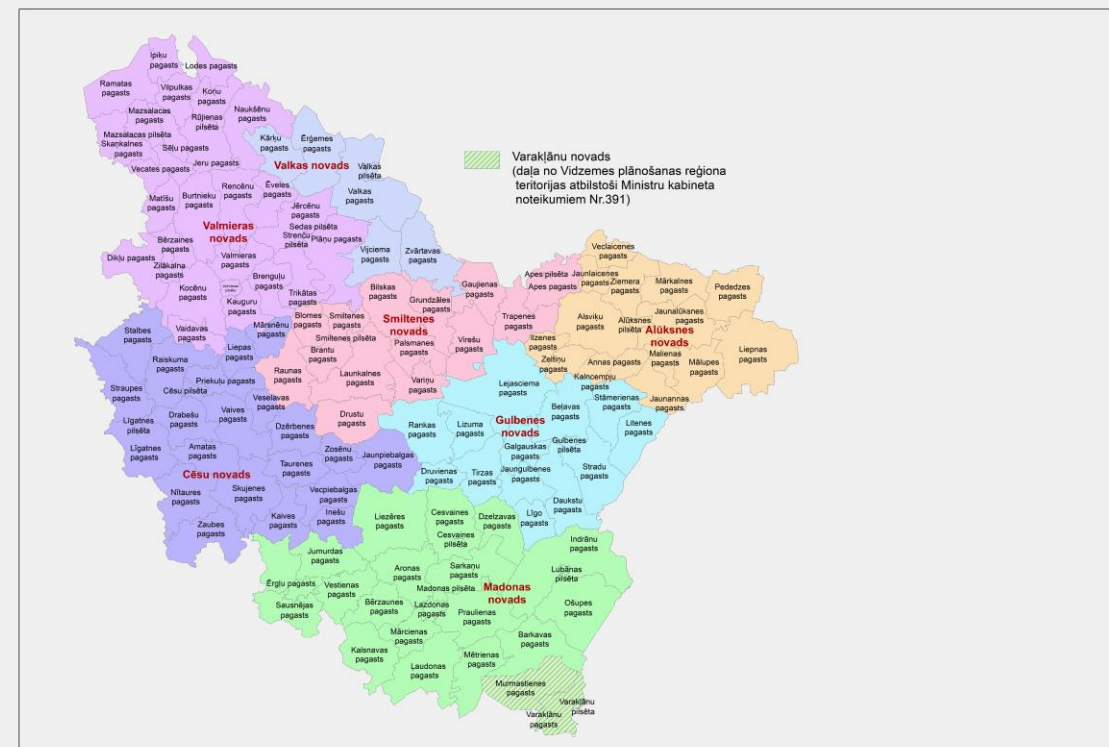
IZAICINĀJUMI- Klimata pārmaiņas un ekoloģiskās ilgtspējas krīze

- Klimata pārmaiņu ietekmē pieaug vētru, plūdu un mežu ugunsgrēku riski;
- Iedzīvotāji un uzņēmēji arvien biežāk saskaras ar ierobežotu resursu pieejamību
- Samazinoties bioloģiskajai daudzveidībai krītas vides kvalitāte;
- Pieaug pieprasījums pēc jauna veida ilgtspējīgas pārtikas risinājumiem

Valmieras novads	19,7%	2947
Valkas novads	6,1%	908
Smiltēnes novads	12,0%	1801
Madonas novads	20,5%	3075
Gulbenes novads	12,5%	1872
Alūksnes novads	11,3%	1698
Cēsu novads	17,8%	2666

☐ Līdzšinējo 25 novadu un 1 republikas
nozīmes pilsētas vietā - 7 novadi;

Kādi būs reģioni?

Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programmas 2021-2027

izstrāde

Tematiskā darba grupa

«DABAS KAPITĀLS, APRITES EKONOMIKA »

26.02.2021.

PAUZE LĪDZ 10:55

VIDZEME

CEĻŠ VED AUGŠUP!

KAS TALĀK?

Pieejama izglītība, digitāla pārveide, sadarbība –

03.03.2021. 10:00

[https://us02web.zoom.us/j/81616510593;](https://us02web.zoom.us/j/81616510593)

Sasniedzamība, Ilgtspējīga dzīves vide

05.03.2021 10:00

<https://us02web.zoom.us/j/86778271226>

1) Izglītības, prasmju un mūžizglītības piedāvājuma atbilstība **36**
darba tirgus prasībām, veicinot nodarbinātību, t.sk. sadarbība
izglītības pieejamības nodrošināšanā:

2) Kvalitatīvas un mūsdienīgas izglītības vides attīstība

3) Institūciju pārvaldības kapacitātes stiprināšana, Tematiskas /
starpnozaru sadarbības veicināšana

4) Digitalizācija uzņēmējdarbības attīstībai, digitālās pārejas
veicināšana sabiedrībā, īpaši mazāk pasargātās mērķa grupās,
digitālie savienojumi

1) Videi draudzīga mobilitāte:

2) Sniedzamība un pieejamība t.sk. pieejami un sniedzami
pakalpojumi.

3) Sadarbība mobilitātes un satiksmes infrastruktūras
jautājumos

4) Mājokļu kvalitāte un pieejamība

5) Ilgtspējīgas dzīves vides attīstība, vides infrastruktūras
pārvaldība:

Uzņēmējdarbība - **09.03.2021. 10:00**

<https://us02web.zoom.us/j/81290411182>

- 1) Inovāciju ekosistēmas attīstība:
- 2) Industrijas un zinātnes sadarbība
- 3) Industrijas pārveide un konkurētspēja
- 4) Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi
- 5) atsevišķa saruna ar uzņēmējiem
- 6) Tūrisms, kā reģiona attīstības perspektīva

**AP STRATĒGISKĀS
DAĻAS 1. RED.
PUBLISKĀ
APSPRIEŠANA**

Tematiskās darba grupas,
konsultācijas ar nozaru
ministrijām, sarunas ar
jaunveidojamiem novadiem,
reģionālie projekti

**AP PILNVEIDOTĀ
REDAKCIJA**

Stratēģiskās daļas 1.
redakcijas izskatīšana
KP, AP

**AP GĀLA
REDAKCIJA
SAGATAVOŠANA**

AP gala redakcijas
izskatīšana KP, VPR AP,
nodošana VARAM atzinuma
sniegšanai

08.02.-09.03

15.04.-23.04

25.05-30.05.

09.03.-15.04

26.04-25.05

līdz 30.06

**AP 1. REDAKCIJAS
PILNVEIDOŠANA,
RĪCĪBU PLĀNA
IZSTRĀDE**

Ja nepieciešams konsultācijas
ar pašvaldībām, nozaru
ministrijām

**AP PILNVEIDOTĀ
REDAKCIJA,
PUBLISKĀ
APSPRIEŠANA**

**VPR AP 2021-2027
apstiprināšana**